

Rapport

Datum: 25 januari 2011

Rapportnummer: 2011/020

Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Twente op 13 maart 2009 ten onrechte een diensthond tegen hem heeft ingezet en dat deze hond hem vervolgens ook heeft gebeten.

In dit verband klaagt verzoeker er tevens over dat het regionale politiekorps Twente zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen.

FEITEN

Op 13 maart 2009 kreeg de politie vlak na middernacht een melding over een verdachte situatie in Markelo. De melder had gezien dat twee mannen, die hadden gereden in een witte bestelauto, twee tassen in vuilcontainers bij woningen hadden gegooid. De witte bestelauto was weggereden in de richting van een supermarkt. De politie stelde een onderzoek in waarna in de bedoelde vuilcontainers inderdaad door hen een tas werd gevonden waarin gereedschap zat en een muts die leek op een bivakmuts. De witte bestelauto werd teruggevonden op een parkeerplaats van een supermarkt in Markelo. Het was de politie bekend dat er regelmatig werd ingebroken in supermarkten van een bepaalde keten en de omgeving van de supermarkt werd dan ook afgezet. Het vermoeden bestond dat deze supermarkt die nacht het doelwit zou worden van een inbraak. Ter assistentie van het onderzoek werd er een hondengeleider ter plaatse geroepen.

Rond 02:30 uur diezelfde nacht werd verzoeker in een achtertuin van een woning in de directe omgeving van de supermarkt door een politiehond in zijn arm gebeten. Verzoeker werd vervolgens door de hondengeleider aangehouden en meegenomen naar het politiebureau op verdenking van poging tot diefstal.

Verzoekers gemachtigde diende op 14 mei 2009 een klacht in bij de politie over het politieoptreden. Bij brief van 6 oktober 2009 liet de korpsbeheerder weten de klacht van verzoeker ongegrond te verklaren.

Op 5 november 2009 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met het verzoek om de afwijzing van schadevergoeding door het betrokken politiekorps in de klachtafhandeling te betrekken. Op 4 mei 2010 stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in naar de klachten van verzoeker. De klachten worden aangemerkt als gedragingen van de beheerder van het regionale politiekorps Twente.

VISIE VERZOEKER

Verzoeker liet weten dat hij zich op openbaar terrein bevond toen er een man met een hond naar hem toe kwam lopen. Verzoeker dacht te maken te hebben met een particulier die met zijn hond langsliep. De hond beet verzoeker vervolgens in zijn arm. Volgens verzoeker had deze man zich niet kenbaar gemaakt als zijnde een politieambtenaar en droeg deze man geen politie-uniform, maar was in burger gekleed. Na enkele minuten zou de man pas de hond van zijn arm hebben gehaald. De betrokken man maakte zich pas als politieambtenaar bekend nadat verzoeker door de hond was gebeten en schreeuwde van de pijn. Als gevolg van de hondenbeet liep verzoeker letsel op aan zijn arm, waarvoor hij zich heeft laten behandelen in het ziekenhuis. De kosten van deze behandeling bedroeg € 140,65 en wilde verzoeker verhalen op de politie.

Verzoeker zou geen intentie hebben gehad om in te breken. Dat zou volgens verzoeker ook niet blijken uit de informatie van de politie. Tegen verzoeker werd overigens geen vervolging ingesteld. Verzoeker was van mening dat er sprake was van disproportioneel geweld door het inzetten van de politiehond. Verder was verzoeker van mening dat met de inzet van de politiehond niet was gehandeld conform de van toepassing zijnde instructies en/of regelgeving.

VISIE KORPSBEHEERDER

De lezing van de korpsbeheerder is als volgt.

Eenmaal ter plaatse zag de betrokken hondengeleider in de nabijheid van de supermarkt een man lopen die geheel in het zwart was gekleed, handschoenen in zijn hand hield en een zwarte muts droeg. Nadat de hondengeleider hem vroeg waar hij vandaan kwam liet deze hem weten dat hij uit Rotterdam kwam, en dat hij zijn maatje was kwijtgeraakt. Desgevraagd deelde hij de hondengeleider mee dat hij met een witte auto was gekomen.

Op dat moment bevond de man zich op ongeveer tien meter afstand van de witte bestelauto op de parkeerplaats. Bij navraag bij het infocentrum van de politie bleek dat deze man meerdere antecedenten had voor onder andere bedrijfsinbraken en geweld. Deze man werd als verdachte aangehouden. Omdat er door een getuige en de aangehouden verdachte werd gesproken over een tweede persoon, stelde de hondengeleider met zijn hond in de omgeving een nader onderzoek in.

Een uur later liep de hondengeleider met zijn aangeliijnde hond in de omgeving, toen deze kennelijk ergens op reageerde en begon te zoeken. De hond liep vervolgens een gangetje in dat toegang verschafte tot een tuin gelegen achter een woning. De hondengeleider zag dat de hond deze tuin afzocht en hij hoorde, op het moment dat de hond naar de achterdeur van de woning liep, een man schreeuwen. De hondengeleider zag dat de hond in de arm van verzoeker beet. Verzoeker had zich verstopt tussen twee afvalcontainers die bij de woning stonden. Verzoeker werd aangehouden en meegenomen naar de openbare weg. De hondengeleider zag dat de aanhouding was verricht in de omgeving waar ook de container stond waar het inbrekerswerktuig in was gegooid. Bij navraag bleek ook verzoeker diverse antecedenten te hebben voor vermogensdelicten. Ook was verzoeker al eerder onder verdachte omstandigheden in Markelo gesignaleerd.

Voor wat betreft het niet bekend maken als zijnde een politieambtenaar, liet de korpsbeheerder weten dat beide verdachten een uur na elkaar waren aangehouden. De korpsbeheerder stelde zich op het standpunt dat het mede gelet op het nachtelijke tijdstip en de positie in de bebouwde kom, niet van de politieambtenaar mocht worden verwacht dat hij bij voortdoring zou moeten roepen dat er een hond werd ingezet. Volgens de korpsbeheerder had verzoeker bewust het risico genomen door 's nachts naar Markelo te komen, zich daar 's nachts verdacht te gedragen en zich te verstoppen in een tuin van een particulier. Mede gezien de criminele achtergrond van verzoeker was de korpsbeheerder van mening dat de diensthond terecht was ingezet en dat de inzet proportioneel was geweest. Verzoeker zou het volgens de korpsbeheerder slechts aan zichzelf te wijten hebben gehad dat hij door de politiehond was gebeten.

Voor wat betreft het verzoek om vergoeding van de schade liet de politie weten geen aansprakelijkheid te erkennen en wees zij de vordering van verzoeker dan ook af. Volgens de politie had verzoeker zich bewust verstopt voor de politieambtenaar. Door er voor te kiezen om verscholen te blijven achter een aantal containers in een donkere tuin terwijl er duidelijk een politieambtenaar met een diensthond in de tuin naar hem aan het zoeken was, had verzoeker volgens de politie zelf het risico over zich afgeroepen om gebeten te worden. Verzoeker had genoeg gelegenheid gehad om het bijtincident te voorkomen, aldus de politie. Verder stelde de politie zich op het standpunt dat de aanwending van het geweldsmiddel proportioneel was en de betrokken politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn functie was. De politie liet verzoeker weten dat uit het Burgerlijk Wetboek volgt dat hij als eisende partij bewijzen zou moeten aanleveren waaruit mogelijkerwijs kon blijken dat het betrokken politiekorps toch aansprakelijk kon worden

gehouden voor de schade.

AANVULLENDE INFORMATIE

Uit het meldingsformulier geweldaanwending blijkt, voor zover hier van belang, dat de betrokken hondengeleider reeds 23 jaar in dienst was en dat de politiehond gecertificeerd was. In de bewuste nacht heeft de betrokken politieambtenaar gehandeld in diensttijd en ook blijkt dat hij in uniform werkte. Ook blijkt dat er geen waarschuwing vooraf is gegaan aan de inzet van de diensthond en dat het doel voor het aanwenden van de inzet van de politiehond ter aanhouding van verzoeker was.

Verzoeker heeft de Nationale ombudsman informatie overgelegd waaruit blijkt dat hij zich in het ziekenhuis heeft laten behandelen aan de opgelopen verwondingen als gevolg van de hondenbeet. De door een arts vastgestelde diagnose luidde dat er sprake was van vier kleine wondjes in de linker onderarm met enige ontstekingsverschijnselen. Verzoeker heeft een tetanusinjectie gehad en een antibioticakuur.

De (waarnemend) hoofdofficier van justitie te Almelo liet per brief van 17 juni 2009 weten dat de betrokken politieambtenaar in de bewuste nacht terecht de diensthond zou hebben ingezet en dat nadere maatregelen niet nodig werden geacht. Daarbij heeft de hoofdofficier zich laten leiden door het verslag van de melding van geweldgebruik dat door de politie op 2 juni 2009 was opgesteld naar aanleiding van het incident.

Uit het proces-verbaal van verhoor van 14 maart 2009 blijkt dat verzoeker het volgende verklaarde, voor zover hier van belang.

"Ik bevond mij op openbaar terrein in Markelo. Er kwam een man naar mij toe lopen met een hond. Ik ben gebeten door de hond. De man met de hond heeft zich niet kenbaar gemaakt als zijnde politieagent en droeg geen politiekleding."

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft de betrokken hondengeleider op 12 mei 2010 een rapport opgesteld waarin hij zijn zienswijze op het incident weergeeft. Voor zover hier van belang laat hij het volgende weten:

"Op 13 maart 2009 werd door mij, in politie-uniform gekleed, met mijn gecertificeerde diensthond een onderzoek ingesteld naar een persoon die werd verdacht van een poging tot inbraak en met een gestolen personenauto naar Markelo was gekomen. Mijn diensthond was aangeliend met een tien meter lijn en er werd gezocht om de verdachte te lokaliseren. Door mij was met mijn diensthond al twee uur een onderzoek ingesteld in de omgeving waar de gestolen personenauto en het inbrekerswerktuig waren aangetroffen, hierbij werd al heel snel één verdachte door mij aangehouden.

(...)

Tijdens het zoeken daarna kwam ik in een achtertuin terecht aan de (... , straatnaam N.o.) te Markelo. Deze tuin was geschat ongeveer 30-40 meter vanaf de container gelegen, waar het inbrekerswerktuig was verstopt. (...) Toen ik in deze tuin achter een woning kwam, zag ik dat de tuin van deze woning met meerdere andere tuinen in verbinding stond. Deze tuinen hadden geen verbinding met de openbare weg. Ik scheen mijn aangeliijnde diensthond met een zaklantaarn bij en bleef de hond ondersteunen door hem toe te roepen dat hij de verdachte moest opzoeken. (...) Omdat ik op een gegeven moment dacht dat de verdachte mogelijk over een hek van gaas was geklommen om in een andere tuin te komen, scheen ik daar met mijn zaklantaarn in die richting. Ik zocht een plek om dit hek met mijn hond over te steken. Terwijl ik daarmee bezig was bleef mijn nog steeds aangeliijnde hond in de tuin zoeken. Op een gegeven moment merkte ik dat mijn diensthond in de richting van de achterdeur van de woning liep, die is gelegen bij de tuin. (...) Ik hoorde vervolgens een man schreeuwen. Ik scheen toen direct met mijn zaklantaarn in die richting. Ik zag toen dat mijn diensthond een man in zijn arm vast had. Ik zag dat deze man op dat moment rechtop stond. Deze man was door mij niet eerder waargenomen. De man had zich ook niet gemeld dat hij in de tuin daar aanwezig was, terwijl ik naar mijn mening dusdanig veel geluid had gemaakt dat hij mij zeker had kunnen opmerken. (...) Gezien vanaf de plaats waar de verdachte zich kennelijk had verstopt (namelijk achter meerdere afvalcontainers, N.o.) had de verdachte naar mijn mening zicht op de achtertuin en had hij ruimschoots de mogelijkheid gehad om mij en mijn diensthond waar te nemen. De man had in mijn optiek ruimschoots tijd en gelegenheid gehad om kenbaar te maken dat hij in de tuin aanwezig was. Ik, rapporteur, heb tijdens het zoeken in deze tuin op een gegeven moment ongeveer op vijf meter van de verdachte gestaan.

Met betrekking tot het bijten van de verdachte, kan ik het volgende verklaren. Kennelijk heeft de verdachte zich bewogen toen mijn diensthond hem achter de containers lokaliseerde. Als de verdachte was blijven zitten en niet had bewogen, zou mijn diensthond de verdachte hebben gelokaliseerd en zou mijn diensthond de verdachte hebben aangeblaft, zoals de hond dit is geleerd conform de van toepassing zijnde regelgeving. Door mij is de diensthond niet ingezet om te bijten. (...)"

OORDEEL NATIONALE OMBUDSMAN

Ten aanzien van de inzet en het bijten van de diensthond

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op lichamelijke integriteit is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd. Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht. Politieambtenaren die in de rechtmatige uitoefening van hun bediening zijn, zijn bevoegd om, naast noodweersituaties, geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn taak en een minder ingrijpend middel niet voor handen is. Ook het inzetten van een politiehond valt onder het gebruik van geweld. De inzet van een politiehond is een zwaar geweldsmiddel, waarvan

behoedzaam gebruik dient te worden gemaakt en is slechts geoorloofd onder het direct en voortdurend toezicht van een diensthondengeleider. Aangezien de bestaande regelgeving geen nadere precisering bevat onder welke voorwaarden een politiehond mag worden ingezet, deed de Nationale ombudsman in een eerder rapport reeds aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de aanbeveling om de inzet van de diensthond nader te normeren.

In deze zaak bestaat er geen discussie over de vraag of de politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening opereerde. Hij probeerde immers verzoeker als verdachte van een poging tot inbraak aan te houden. Binnen de hierboven geformuleerde grenzen mocht de betrokken politieambtenaar dan ook geweld gebruiken. Of de betrokken politieambtenaar vervolgens wel of geen uniform droeg acht de Nationale ombudsman niet relevant voor de beantwoording van de vraag of de inzet van de diensthond gerechtvaardigd was. Overigens heeft de Nationale ombudsman geen enkele aanleiding om te twifelen aan de verklaring van de betrokken politieambtenaar dat hij wel degelijk in uniform was gekleed.

Over de inzet van de diensthond overweegt de Nationale ombudsman het volgende. Gelet op het gegeven dat de eerder aangehouden verdachte aan de betrokken politieambtenaar kenbaar had gemaakt dat er sprake was van een tweede persoon, is het logisch dat er een nader onderzoek werd ingesteld om deze tweede persoon te vinden. Aangezien dit onderzoek plaatsvond in een nachtelijk uur binnen de bebouwde kom en het redelijk vermoeden bestond dat de gezochte persoon zich schuldig had gemaakt aan (poging tot) een misdrijf, kon er naar de mening van de Nationale ombudsman in redelijkheid voor worden gekozen om de diensthond in te zetten.

Met betrekking tot de vraag of de hond tijdens het zoeken onder direct en voortdurend toezicht van de betrokken politieambtenaar stond, is het van belang te weten dat de betrokken politieambtenaar heeft verklaard dat deze zijn hond voortdurend had aangeliend aan een tien meter lijn. De hond had van de politieambtenaar de opdracht gekregen dat hij een persoon moest zoeken en dat is ook precies wat het dier heeft gedaan. De Nationale ombudsman heeft geen enkele aanleiding om aan te nemen dat de politiehond niet onder direct en voortdurend toezicht van de politieambtenaar stond.

Ervan uitgaande dat de inzet van de diensthond voor het opsporen van verzoeker gerechtvaardigd was, rijst de vraag of het bijten door de diensthond verwijtbaar was. De betrokken politieambtenaar heeft verklaard dat hij zijn hond geen bijtopdracht heeft gegeven. De Nationale ombudsman gaat uit van de juistheid van deze verklaring, nu verzoeker niet heeft gesteld dat de politieambtenaar een bijtopdracht heeft gegeven. De verklaring die de betrokken politieambtenaar heeft gegeven voor het feit dat zijn hond verzoeker heeft gebeten, acht de Nationale ombudsman plausibel. Een goed opgeleide politiehond die geen bijtopdracht heeft gekregen, zal in het algemeen slechts bijten indien iemand te dicht bij de hond of zijn baas komt of indien iemand zich bedreigend gedraagt of

een onverhoedse beweging maakt. Aangenomen moet worden dat verzoeker, die zich 's nachts in de tuin van een particulier kennelijk verborgen hield, gehoord heeft dat de politieambtenaar met zijn hond bezig was hem op te sporen. Indien verzoeker zijn verblijf in de tuin bekend had gemaakt aan de politieambtenaar, zou hem de confrontatie met de hond bespaard zijn gebleven en zou de politieambtenaar in de gelegenheid zijn geweest zijn hond onder controle te houden. Door zijn gedrag heeft verzoeker dan ook zelf het risico genomen dat de hond onverhoeds met hem geconfronteerd zou worden en hem zou bijten. De Nationale ombudsman overweegt daarbij dat niet aannemelijk is geworden dat de politiehond verzoeker, zoals deze heeft verklaard, "enige minuten" heeft gebeten. Hij leidt dit af uit de relatief geringe verwonding die verzoeker heeft opgelopen (vier kleine wondjes in de onderarm).

Al met al komt de Nationale ombudsman tot het oordeel dat de betrokken politieambtenaar verzoekers lichamelijke integriteit voldoende heeft gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

De Nationale ombudsman heeft eerder geconstateerd dat de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar geen nadere precisering bevat wanneer of onder welke voorwaarden de diensthond mag worden ingezet als geweldsmiddel (rapport 2009/079). Dit heeft Nationale ombudsman ertoe gebracht destijds de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in overweging te geven in nadere regelgeving vast te leggen wanneer en onder welke voorwaarden tot de inzet van een diensthond mag worden overgegaan. Op dit moment is deze regelgeving nog niet voorhanden.

Ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding

Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van overheidsinstanties feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering.

In dit geval heeft de politie met enkele argumenten gemotiveerd waarom zij in deze situatie geen aansprakelijkheid erkent. De Nationale ombudsman kan zich in die motivering vinden, gelet op zijn oordeel over het eerste klachtonderdeel. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat er geen sprake is van schending van het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Twente is niet gegrond.

Achtergrond

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.